

jandarma erat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair kanun lâyihası ve Millî müdafa, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/225)

T. C.

Başvek let

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4971

14 - IX - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1861 sayılı jandarma erat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 9 - IX - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

1861 sayılı jandarma efrad kanununun bazı maddelerini değiştiren ve bu kanuna bazı maddeler ekleyen kanun lâyihası esbabı mucibesi .

1 — 1706 sayılı jandarma kanunu mucibince memleketin umumî emniyet ve asayişini korumağa, kanun ve nizamnameler hükümlerinin icrasını temine ve bunlara dayanan Hükümet emirlerini ifaya memur m sell h ve askerî bir inzibat kuvveti olan jandarma, bu çok mühim ve şumull  vazifelerini yapabilmesi için seciye, bilgi, ihtisas ve tecrübe sahibi uzuvlara ve bilhassa olgupn karakol K. larına m htağtır. Her kazanın, coğrafi ve iktisadi durumuna ve mülki taksimata göre muayyen köyleri havi karakol mintakalarına ayrılması jandarma kuvvetinin memleket dahilinde bu suretle karakol halinde serpilmiş bulunması hasebile karakollar, jandarmanın temelini teşkil etmektedirler. Karakollar, kuvvet itibarile jandarmanın en küçük teşekkülü olmasına rağmen halkın ilk müracaat edeceği Hükümet kapısı olması hasebile çok mühim ve mesuliyetli  dev ve hizmetlerin ifasile mükellef tutulmuştur. Karakolların deruhde ettikleri bu ağır hizmetlerin başarılması ancak iyi yetişmiş karakol K. ları tarafından sevk ve idare edilmesile mümkün olacağı şüphesiz bulunmuştur.

Jandarmanın esas  devi olan zabıtai mania işinin çok  etin ve yıpratıcı olmakla beraber meleke ve ihtisasa dayandığı göz önüne alınarak 21 temmuz 1931 tarih ve 1861 sayılı kanun ile jandarmada bilhassa karakollar için gedikli erbaş yetiştirilmesi esası kabul edilmiştir. Bu kanuna göre gedikli olmak üzere temdidi müddet eden onbaşlar sınıf erbaşları ve ordudan terhis edildikten sonra jandarmaya kabul edilen gedikli erbaşlar kısa bir müddet kıta veya okullarda istihdam edildikten ve gedikli erbaş okulunu muvaffakiyetle bitirdikten sonra jandarma gedikli erbaşlığına kabul edilmektedirler. şimdiye kadar bu kanun mucibince bir çok gedikli erbaş yetiştirilerek karakollara tevzi edilmiş ise de bunlardan bir kısmının teahh d ettiği  e seneyi ikmalden sonra meslekten ayrılmağa teşebbüs ettikleri görülmektedir. Halbuki uzun büyük masraf ve emeklerle yetiştirilmekte olan bu gediklilerin meslekten ayrılmaları münasebetile Devletçe sarfedilen emekler boşa gitmekte ve meslekte büyük boşluklar h sil etmekte ve bu yüzden ödevlerin matlub vehile ifasına imkânı madd  bulunmamaktadır.

Bunun derkâr olan büyük mahzurlarını kaldırarak amme hizmetlerinin yolunda cereyanını temin maksadile buna sed çekmek zarureti hâsıl olmuştur. Bu da ancak gedikli erbaşların muayyen müddetle mecburî hizmete tâbi tutulması ile mümkündür. Nitekim ordu gedikli erbaşları (2505) sayılı kanun mucibince gedikli olduktan sonra piyade ve süvaride (8) ve diğer sınıflarda (12) sene hizmete mecbur tutulmaktadırlar. Binaenaleyh buna kıyasen jandarma onbaşları ve gedikli erbaş ilzarî okulunu bitirib kıtada onbaşı nasbedilenlerle ordudan terhis edildikten sonra jandarmaya kabul edilen ordu gedikli erbaşları mükelleflik hizmetinden başka jandarma gediklisi olduktan sonra en az ayrıca altı sene hizmet ifasına mecbur tutulmaları zarurî görülmüş ve 1861 sayılı Jandarma kanununun 5 ve 6 nei maddeleri buna göre değiştirilmiştir.

2 — (1683) sayılı Tekaüd kanununda muhtelif membalardan yetişmiş olan subaylar ile askerî ve mülkî memurların filî hizmetlerinin hangi tarihten hesaplanacağı gösterildiği halde gedikli erbaşların filî hizmetlerinin başlangıcı hakkında kanunlarda hiç bir kayıd bulunmamasında bunların tekaüdlüklerine esas olacak müddetlerinin gedikli çavuşluğa nasıb tarihinden sayılması Millî Müdafaa vekâletinin teklifi üzerine T. B. M. Meclisinin 18 haziran 1934 tarih ve 815 sayılı kararile takarrür ettirilmiş ise de bu karar ancak ordu gediklileri için uygun olup jandarma gediklilerinin ihtiyacını temine kâfi değildir. Çünkü ordu ve jandarma gediklileri ayrı ayrı kanunlara tâbidir. Membaları ve yetiştirilme şekilleri başka başka kanunlara tâbidir. Ordu gedikli namzedleri azamî üç sene içinde gedikli çavuşluğa nasbedildikleri halde jandarmanın yetiştirme usulünden dolayı bu kısa müddet içinde gedikli çavuş yetiştirmenin imkânı yoktur.

Jandarma gedikli erbaş 26 temmuz 1931 tarihinde nesredilen (1861) sayılı kanunla yetiştirilmeğe başlanmıştır. Bundan daha evvel jandarmada gedikli sınıfı yoktu. Filî hizmeti olan iki buçuk seneyi bitirenlerden meslekte tamamiye pişmiş, evsafı matlubeyi haiz olmasından ötürü temdid hizmetleri kabul edilenler bunların yerine kaim oluyor ve bunlara (temdidli) deniyordu. Bu kanuna göre bu gün jandarmada mevud olan gediklilerin bir kısmı ordudan terhis edilip jandarmaya kabul edilen ordu gediklileri ve en mühim kısmı jandarma er okullarını bitirmiş kıtada bir müddet hizmet etmiş ve tekâmül devresini ve onbaşı kursunu görmüş ve bilâhare gedikli okulunun her iki sınıfını muvaffakiyetle ikmal ederek gedikliye geçmiş olan jandarma onbaşı çavuş ve erbaşlarıdır. Orududa gedikli olanlar azamî üç sene içinde gedikli çavuşluğa nasbedilmiş olmalarına binaen Türkiye Büyük Millet Meclisinin yukarıda sözü geçen (815) numaralı karardan tamamen istifade edebilmektedirler. Halbuki mülgâ (325) tarihli askerî tekaüd ve (812) sayılı jandarma efrad kanunlarının bahsettikleri tekaüd hakkından istifade maksadile yukarıda arz edildiği şekilde gedikli yerine kaim olan ve 10, 15 sene evvel jandarmaya kabul edilmiş bulunan ve sınıf başçavuşluğuna kadar terfi etmiş olan temdidlilere yine aynı tarihlerde jandarmaya girib ehliyet ve liyakatleri bulunduğu halde kadro, hütee, terfi usullerinin değişmesi ve sair sebeplerden ötürü bu müddet içinde onbaşı olabilmemiş bulunanlardan yukarıda sözü geçen (1861) sayılı kanun mucibince gedikli okulundan çıkmak suretile gedikliye geçirilenler ve aynı sebeble henüz gedikli okuluna gönderilemeyen onbaşlar vardır.

Jandarmada 1931 tarihinden itibaren gedikli yetiştirilmeye başlanmış olmasından dolayı onbeş sene sonra gedikliye nasbedilmiş veya edileceklerin bu 1861 sayılı kanunun bahsettiği gedikli tekaüdlük hukukundan istifadesine imkân bulunmamaktadır. Çünkü bu kanunun 17 nei maddesine nazaran gedikli erbaşlar tekaüde istihkak kazanmış olmak için gedikli oldukları tarihten itibaren (20) sene hizmete mecburdurlar. Ve yukarıda sözü geçen (815) sayılı karara göre bunların temdid ettikleri müddetten itibaren yaptıkları hizmetler tekaüdlük için sayılmamaktadır. Bu sebepten bunların büyük bir kısmı Jandarma efrad kanununun yaş haddi hakkındaki hükümlerine tâbi olarak tekaüd haklarından mahrum kalmakta ve aynı zamanda (Hini tekaüdlerinde) vâriilmek kaydı mevud olan 500 lira mükâfatıda alamadıkları gibi sınıf erbaşlığından gedikliye geçtikleri için kanunun muvakkat 4 nei maddesi mucibince yine kendilerine mevud olan (500) lira mükâfatı da alamamaktadırlar.

Bu halin kendilerinin mağduriyetlerini de mucib olmakta bulunduğu gören bu onbaşı ve erbaşların bir kısmı vaktinden önce meslekten ayrılmakta veya gedikliye nakletmemekte olmaları hasebile vücudlarından hakkile ve tamamen istifade edilmemekte ve meslekte kalanların da sevk ve he-

vesleri kırıldığından, vazifelerini bihakkin ifa edememektedirler. Halbuki gedikli olmak maksadile temdidi hizmetle onbaşı ve erbaşlığa kadar terfi etmekle beraber sarih haklarından mahrum edilmiş bulunan bu erat senelerdenberi jandarmanın en faal hizmet sahasını teşkil eden jandarma karakollarında karakol komutanlığı gibi en ağır ve mesuliyetli bir amme hizmeti olan zabıta vazifesini cansiparane ifa etmektedirler.

Uzun zaman bir memur gibi çok zor, mühim, nazik, hassas, çok şerefli ve mesuliyetli bir vazife ifa ettikleri halde bu hizmetlerinin sayılmaması esasatı hukukiye ile de aslâ kabili telif değildir. Bu gün jandarma gedikli erbaşlarının belli başlı memmaları jandarma onbaşlarıdır. Bunlar uzun zamandan beri meslekte istihdamı edilmekte olmaları hasebile mülkî, adli, askerî ve meslekî ödevlerinin istediği bilgi, meleke, ihtisas ve derin tecrübeye sahiptirler. Ancak ordu gediklilerine kabili tatbik olan 815 sayılı kararın jandarma gediklileri hakkında tatbikına devam edildiği takdirde jandarmanın en feyizli ve kudretli membandan mahrum bırakılmasını ve binnetice jandarma ve daha şümüllü olarak Devlet hizmetlerinin aksamasını mucib olur. Çünkü : malûmdur ki, jandarma kuvveti mülkî taksimata göre memleket dahilinde karakollar halinde münkasemdir. Her kaza coğrafi vaziyet, iktisadî durumuna nazaran bir kaç köyden mürekkeb karakol mıntakalarına ayrılmıştır. Binaenaleyh, jandarmalığın temelini karakollar teşkil eder.

Jandarma karakolları, halkla Devlet arasında ilk teması yapan bir hükümet kapısıdır. Kırılarda dağlarda karakolun ufak zisükûn çatısı ve onun üzerinde dalgalanan bayrağı daha uzaklardan nazarlara himayekâr ve emîn bir melce manzarasını arzeder. Bu itibarla jandarma heyeti inzibatiyesinin ruhu jandarma karakol komutanlarıdır. Binaenaleyh, Jandarma onbaşı ve erbaşları ordudakilere nazaran büsbütün başka müstesna bir ehemmiyet ve hususiyetleri haiz birer elemandırlar.

Evsafı mahsusiyeyi haiz olan bu elemanlar lâyük oldukları emniyetle yetiştirilerek iktidarları çok mütenevvi ve mütehavvil ve binnetice nazik ve mühim olan zabıta vazifesinin tamamı icrası bakımından elzemdir. Bunların kemiyet itibarile mahdud bulunmaları tekaüde esas ittihaz edilen maaşlarının (500 - 1200) kuruluş olması münasebetile azamî hizmeti yaparak tekaüd edilen bir erbaş bile ancak (1 400) kuruluş gibi temini maişete gayrikâfi bir maaş tahsis edileceği göz önüne alınırsa bu teklifin masraf bütçesinde bir bar teşkil etmeyeceği aşikâr bulunduğu gibi orduda emsali olmadığı için orduca kabulünde bir mahzur görülmeceği Millî Müdafaa vekâletinden bildirilen teklifin jandarma mesleğini daha cazib bir şekle sokarak şerait ve evsafı matlubeyi haiz ve orta tahsil görmüş olanları da celb ve cezbe saik olacağı tabiidir.

Bu maksadın husulü ancak jandarma gedikli erbaşlarının tekaüd olmak için lâzımgelen (20) sene hizmet başlangıcının mükellef hizmetini bitirib de temdidi müddet ettiği tarihten itibaren başlaması hususunun kabulü ile mümkündür.

Büyük nefis feragati ve yüksek fedakârlığı icâb ettiren bu meslekte uzun müddet hizmet ederek yıpranmış olan ve esasen mahdud miktarda bulunan jandarma emekdarlarının esbabı maruzadan dolayı mağduriyetlerini izale için böyle bir karar ittihazı meslekin mevcudiyet ve selâmeti, memleketin emniyet ve asayişinin temini bakımından derececi vücubda bulunduğu ve Maliye vekâletinin tasvibi veçhile bu işin haddi zatında bir tesis mevzuu görülerek (1861) sayılı Jandarma efrad kanununun 17 nci maddesi bu suretle ilişik şekilde değiştirilmiştir.

Yukarıda sözü geçen kanuna göre 20 sene hizmet ettikten sonra tekaüd edilenlere (500) lira mükâfat verilmekte ise de bunun bu müddeti ikmalden sonra ölenlerin veya musademede şehid olanların veresesine verileceğine dair bir gûna sarahat bulunmadığından bu sebeplerden her hangi birile ölüp te kesbi istihkak ettikleri ikramiyeyi alamıyanların vereseşi bu haklardan mahrum kalmaktadırlar. Halbuki kanunî bir hak olan bu ikramiyenin kanunî vereseye intikali mevzuatı hukukiye iktizasından olduğundan subay ve diğer memurlar gibi bu ikramiyeye istihkak kazanan gediklilerin de her hangi bir suretle vefatlarında ailelerine intikaline esas olmak üzere 17 nci maddenin sonuna bir fıkra ilâvesine zaruret hâsıl olmuştur.

3 — Jandarma gedikli erbaşlarının izinleri hakkında 2161 sayılı Askerî izin kanununun birinci maddesinde sarahat varsa da jandarma temdidli eratı için mevzuatımızda bir hüküm yoktur. Bu temdidliler orduda emsali olmayan bir kısmdır. Filhakika jandarmada gedikli erbaş yetis-

tirme usulünü kabul eden 1861 sayılı kanun çıkmazdan evvel mülga 825 sayılı askerî tekaüd ve 812 sayılı jandarma efrad kanunlarına göre gedikli yerine kaim olmak üzere jandarmaya kabul edilmiş bulunan ve halen başçavuşluğa kadar terfi etmiş olan temdidlilerle 1861 sayılı jandarma efrad kanununa göre alınmış temdidli er ve onbaşılar da vardır. Bunlar muvazzaf efrad olmayıp bir teahhüd ve mukavelenameye müsteniden jandarmada vazife kabul etmiş olmaları itibarile Devlet hizmetini bilfiil ifa etmektedirler. Binaenaleyh bunlara muvazzaf erat nazariyle bakılarak askerlik kanunu mucibince haklarında muamele ifasına imkânı kanunî bulunmadığı gibi er, onbaşı ve erbaşlara ne suretle ve ne kadar izin verileceği hakkında mevzuatımızda hiç bir hüküm yoktur. Bunlar muvazzaf eratla gedikli erbaşlar arasında bir kademe olup gedikli olmağa namzed sayılmakta buldukları için izin hakkına malik olmaları lâzım geldiğinden bu husus maddede tasrih edilmiştir.

Bu mezuniyetlerin üç aydan fazlasına maaş verilmeyeceği 1261 sayılı askerî izin kanununun 3. maddesinin son fıkrasında tasrih edilmesine göre gediklilerden farklı bulunmayan temdidlilerin de aynı hakka sahip olmaları ve binaenaleyh mezunen giden gedikli olmayan temdidli erata da gedikliler gibi hiç olmazsa bir ay için tam maaş verilmesi adaleten ve hakkaniyet icabatından bulunmakla bu madde de o suretle tanzim edilmiştir.

4 — Yine 2161 sayılı askerî izin kanununun 4. maddesi hava tebdilinde ve tedavide bulunan gedikli erbaşların raporları müddetince maaşlarının kesilmemesini âmir bulunduğu cihetle yukarıda serdolan esbaba binaen bu hüküm temdidli erat hakkında da kabul edilerek maddeye konulmuştur. Yalnız hava tebdili ve tedavinin uzun sürmesi ve ileride sıhhat bakımından vücudundan istifade edilmemesi muhtemel bulunduğu nazarı dikkate alınarak derkâr olan mahzurun önüne geçilmesi için bu müddetin takyidi muvafık görülmüştür.

5 — Vazifelerinden mütevellid veya şahsî ve adlî suçlardan dolayı mahkûm olupta bu mahkûmiyetleri kayıdlerinin silinmesini icab ettirmeyen hallerde mahkûmiyetleri müddetince jandarma eratına ne suretle maaş ve işe verileceğine dair mevzuatımızda hiç bir hüküm yoktur.

Maaş hizmetle mukayyed bulunduğu göre mahkûmiyet müddetince vazifede bulunamayan jandarma eratına maaş verilemeyeceği gibi jandarmadan kaydi silinmemesi sebebiyle mahkûmiyet müddetince kendisine faal hizmetlerde bulunanlar gibi işe bedelide verilmesi kanunun ruhuna mugayirdir. Yalnız bu gibilerin işelerinin vazı kazan suretile veya mümkün olmayan hallerde rayici belde üzerinden temini muvafıkı adalet görülmüş ve bu madde de o suretle tanzim edilmiştir.

6 — Jandarma temdidli eratinın evlenmeleri hakkında 1861 sayılı kanunda hiç bir kayid yoktur. Vakıa bu kanundan evvel çıkmış olan kanunda ordu gedikli erbaşlarının mecburî hizmeti ifadan sonra evlenecekleri hakkında bir hüküm varsada bir çok hususiyetleri itibarile ordu gediklilerinden farklı bulunan temdidli jandarma erati hakkında da bu muamelenin aşağıdaki esbaptan dolayı tatbiki muvafık değildir.

1) Ordu gediklileri, ihzarî okulunda yetiştirilerek orduya verilmektedir. Halbuki mükellef jandarma erleri ancak mecburî hizmetlerini bitirdikten ve daha doğrusu en az yirmi üç yaşına girdikten sonra her devresi üç sene olmak üzere temdidli müddet edebilmektedirler.

2) Temdidli jandarma erlerinin gedikli olduktan sonra evlenmeleri mahzurludur. Çünkü jandarmadaki temdidliler 1861 sayılı jandarma efrad kanunu mucibince ancak jandarmada gedikli erbaş okulunun her iki sınıfı muvaffakiyetle bitirdikten sonra gedikli erbaş olabilirler. Halbuki bu gün kadro ve teşkilât ve saire mülâhasasile uzun zamandanberi yüzlerce temdidli bu okula iştirâk ettirilmemiş ve daha uzun bir müddet ettirilemeyecektir. Bu sebebden ötürü bugün bu meslekte otuz yaşını geçmiş temdidli erat vardır.

3) Bunların böyle uzun müddet evlenmelerine mâni olmak Türk kanunu medenisinin ruhuna ve Türklerin içtimâî bünyesine uygun gelmemekle beraber jandarma meslekinin hususiyetleri de kabili telif değildir. Filhakika jandarma erat ödevleri itibarile halkla daima temas ve muamelede bulunmakta ve halkın namus, iffet, şeref, haysiyet ve bileümle hukukunu taarruzdan masuniyetini temin ile mükellef tutulmaktadır. Evli bulunmayan eratin bilhassa ahlak, namus ve iffetin

muhafazası hususunda hassas bulunmadıkları ve seviye itibarile nefislerine hâkim olmadıkları hadisatla sabittir. Kanunu medenide tehhül yaşı hakkında son tadilâtın da bu ihtiyaç ve zaruretten doğduğuna şüphe yoktur.

4) Jandarma kuvvetinin mülki taksimata görememleket dahilinde karakollara münkasem bulunmaları, jandarma karakollarının halkla Devlet arasında ilk teması yapan kanun mümessili olması hesabıle jandarma kara K. larının heyeti inzibatiyenin ruhu bulunduğunu ehemmiyetle nazarı itibare alınarak ileride bu vazifeyi ifa edecek olan temdidliler mikdarının tezyidi bir umde ittihaz olunmuştur.

Halbuki; temdidlilerin uzun müddet evlenmelerine müsaade edilmediği takdirde meslekten uzaklaşmağa teşebbüs edecekleri ve temdidliye istekli mikdarının da azalacağı, binnetice istihdaf eylediği bu çok mühim gayenin tamamen husul bulmayacağı eidden teemmüle şayandır.

5) Bir temdidli er, mevkii içtimaisi ve hayatı hususiyesi itibarile aldığı maaş işe bedelile ailesini geçindirebilir.

Esbabı maruzadan dolayı jandarma eratının temdidi müddet ettikten sonra evlenmeleri muvafık görülmüş isede bilâ mezuniyet evlenmeleri askerî ceza hukukuna mugayir ve bir çok içtimai mehaziri bulunduğundan mezuniyet almadan evlenenler hakkında Askerî ceza kanununda esasen mevcut olan mücyyidenin tathiki zarurî bulunduğu nazarı dikkate alınarak maddede mücyyide olarak kaydedilmiştir.

6) Jandarma eratının gerek kendi doğdukları ve gerekse karılarının doğdukları kazalar mmtakasında istihdam edilmeleri jandarmanın gördüğü vazifenin hususiyeti bakımından mahzurlu görülmüştür. Ancak bazı idarî sebeblerle her hangi bir jandarma mensubu doğduğu veya ikamet ettiği yerde istihdam edilmek zarureti hâsıl olabilir. İşte mübrem zaruret karşısında yerli jandarmaların icabettiği zaman doğdukları yerde istihdam edilmeleri muvafık görülmüş ve o suretle maddeye yazılmıştır.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Esas No. 1/225

Karar No. 5

14 - XVII - 1939

Yüksek Reisliğe

1861 sayılı Jandarma erat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında Dahiliye vekilliğine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetine Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesile birlikte gönderildiğine dair olup Encümenimize havale edilen Başvekâletin 14 - IX - 1939 tarih ve 6/4971 sayılı tezkeresi Millî Müdafaa ve Dahiliye vekilliklerinden gönderilen memurlar huzurunda okundu ve işi görüşüldü:

Bağlı esbabı mucibe Encümenimizce de muvafık görülerek kanun lâyihası esas itibarile kabule şayan görülmüştür.

Ancak bütün gedikli erbaşların taahhüd etmekte mükellef tutuldukları mecburî hizmet müddeti, gedikli maaşlarının tevhid ve teadülü hakkında Encümenimizce kabul edilen ve derdesti müzakere olan kanun lâyihası ile dokuz sene olarak kalal edilmiş olmasına ve esasen bir çok masraf ve emeklerle yetiştirilen gediklilerden azamî istifade temini de matlub ve mültezem bulunmasına binaen esbabı mucibenin birinci bendinde gösterilen altı senenin mecburî hizmet müddeti mezkûr teadül kanunu ile ahenk temini bakımından dokuz seneye çıkarılmıştır.

Hükümetin teklif ettiği üçüncü müzeyyel maddede yalnız mahkûmlar nazara alınarak mev-

kıflar meskût bırakılmış olduğundan encümenimiz bu eksiği nazara alarak maddeyi mevkıflara da şamil olacak umumî hükümler vazı suretile tadile lüzum görmüştür. 1574 sayılı kanuna göre ihtilâs, irtikâb ve rüşvetten muhakeme altına alınan subaylarla şahsî ve vazifeden mütevellid suçlardan dolayı mevkufen muhakemeleri görülen subay ve askerî memurlara maaş verilmeyerek yalnız bir nefer tayını verilmekte ve bunlar beraet ettikleri takdirde mevkuf kaldıkları müddetçe alamadıkları maaşlarını bilâhara da alamamaktadırlar. 1108 sayılı maaş kanununun 17 ve 18 ne maddeleri de Devlet memurlarından eli işten çektirilen veya mevkufen muhakemesi görülenlere maaş ve tahsisatlarının ne suretle verileceğini sarahatle göstermekte olup jandarma eratı hakkında da subay ve Devlet memurları için kabul edilen şekilde muamele yapılması düşünülebilirse de jandarma erlerinin gerek mülkî ve gerek askerî ve adlî salâhiyetli merciler tarafından verilen emirlerin kanuna uygun olup olmadıklarını tedkike ne salâhiyetleri ve ne de bilgileri müsaîd olmadığından bunların vazife dolayısıyla işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı muhakeme altına alınarak muhakemeleri mevkufen görüldüğü ve beraat ettikleri takdirde alamadıkları maaşlarının kendilerine iade edilmesi bu eratın vazifelerini tereddüdsüz ifa etmeleri bakımından muvafık görülmüştür. Aksi takdirde vazife uğrunda haksız bir isnada maruz kalacağını ve maaşını da alamıyacağını düşünen ve memleketin emniyet ve asayişini temin ile mükellef olan bu sınıf mensubunun vazifelerini istenilen cesaret ve kudretle yapamıyacakları şüphesiz bulunduğu için bu erat hakkında diğer subay ve memurlardan farklı muamele yapılması zarurî görülmüş ve madde o suretle tadilen kabul edilmiştir.

Jandarma gedikli erbaşları yalnız gedikli ihzarî mektebinden yetişen talebe ile temin edilmeyib jandarmaya gedikli olarak dahil olan ve jandarmada temdidî müddet eden erattan mürekkeb olduğu için bunların ekserisi evli bulunmaktadır.

Jandarma gediklisi olabilmek için temdidli erat uzun yıllar karakollarda tecrübeye tâbi tutularak ikinci hattâ üçüncü temdidlerinde ancak gedikli erbaş okuluna sevkedilebilmeleri mümkün olması yüzünden ve bunların karakollarda halk ile yakından temas mecburiyetinde bulunmaları hasebile bekâr kalmaları muvafık görülmemiş ve halbuki 3663 sayılı kanun hükümleri 1706 sayılı jandarma kanununun dördüncü maddesine göre jandarma için de tatbikî zarurî bulunmuş olduğundan ileride evli olan temdidlilerin jandarma okuluna kabul ve erbaş olmadan evlenebilmelerini temin için 3663 sayılı kanun hükümlerinden istisnaları muvafık görülmüş ve o suretle dördüncü müzeyyel madde tadilen kabul edilmiştir. Görmekte oldukları hizmetin hususiyet ve mahiyetine binaen jandarma eratının kendisinin veya ailesinin mensub oldukları kaza mıntakalarında istihdam olunamıyacakları hakkındaki Hükümetin beşinci müzeyyel maddesindeki teklif de Encümenimizce muvafık görülmüş ve yalnız istisnaen istihdamlarına lüzum görülenlerin muvakkat da olsa bu mıntakalarda istihdamları emniyet ve asayiş bakımından zaruret görülmesi haline hasredilmiş ve bazı maddelerde ufak kelime değişiklikleri yapılarak kanun lâyihası Encümenimizce kabul edilmiş ve havalesi veğhile Dahiliye encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

M. M. E. Reisi	Bu M. M. ve Kâtib	Kâtib
Diyarbakır	Konya	Konya
<i>K. Sevüktekin</i>	<i>Vehbi Bilgin</i>	
Aydın	Erzurum	Erzurum
<i>Mümtaz Kaynak</i>	<i>Ş. Koçak</i>	<i>A. Akyürek</i>
Gümüşane	Kayseri	Malatya
<i>Ziya Zarbun</i>	<i>N. Toker</i>	<i>O. Koptagel</i>
Manisa	Samsun	Samsun
<i>K. N. Duru</i>	<i>R. Barkın</i>	<i>Amiral F. Engin</i>
Seyhan	Tekirdağ	Urfa
<i>Sinan Tekelioğlu</i>	<i>R. Apak</i>	<i>Ahmed Yazgan</i>
Yozgad		
<i>C. Arat</i>		

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/225

Karar No. 15

3 - I - 1940

Yüksek Reisliğe

1861 sayılı Jandarma erat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında Dahiliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - IX - 1939 tarihinde Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan ve Başvekâletin 14 - IX - 1939 tarih ve 6/4971 numaralı tezkeresile Yüksek Reisliğe takdim edilip encümenimize de havale buyurulan kanun lâyihası Dahiliye vekâletinin salâhiyetli memurunun huzurile tedkik ve müzakere olundu :

Daha evvel Millî Müdafaa encümeninde müzakere edilip mezkûr encümence yapılan değişikliklere encümenimiz de iştirak etmiş ve kanun Millî Müdafaa encümeninin yaptığı değişiklik esası dahilinde kabul edilmiştir.

Bermucibi havale Bütçe encümenine tevdi

edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dahiliye E. Rs.	Reis V.	Bu M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Tokad
C. Uybadın	Atıf Tüzün	Galib Pekel
Kâtib		
Yozgad	Antalya	Antalya
Z. Arkant	R. Kaplan	T. Sökmen
Balıkesir	Balıkesir	Bingöl
F. Tiridoğlu	S. Uzun	N. Sahir
Bursa	Erzurum	Erzurum
F. Güvendiren	N. Elgün	Z. Soydemir
Hatay	İzmir	Kayseri
A. Türkmen	M. Aldemir	A. H. Kalaç
Kütahya		Malatya
Sadri Ertem		E. Barkan
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
S. Korkmaz	İ. E. Bozkurd	Rifat Vardar

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 27

Esas No. 1/225

13 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

1861 sayılı jandarma erat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında Dahiliye vekilligince hazırlanıp Başvekâletin 14 - IX - 1939 tarih ve 6/4971 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Millî Müdafaa ve Dahiliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize tevdi buyurulmakla Jandarma genel komutan muavini ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürü hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Lâyiha ile 1861 sayılı kanunun gedikli erbaşlara aid hükümlerinde bir kısım tadiller vücade

getirilmek ve temdidli erat için bazı yeni ahkâm ilâve edilmek istenildiği gerek Hükûmetin mucib sebebler lâyihasının tedkikinden ve gerek encümenlerin mazbatalarıyla alınan şifahî izahlardan anlaşılmiş ve heyeti umumiyesi üzerinde cereyan eden müzakere sonunda lâyiha encümenimizce de esas itibarile kabul edilerek Millî Müdafaa encümenince hazırlanan metin üzerinde aşağıda arz edilen bazı tadiller vücade getirilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesile 1861 sayılı kanunun 5, 6 ve 17 nci maddeleri tadil edilmek istenmektedir.

Beşinci maddenin tadili teklifi ile gedikli erbaşların taahhüd müddetinin tezyidi istihdaf edilmekte olup halbuki 3779 sayılı gedikli erbaşlar hakkındaki kanun ile bu müddet meselesi jandarma gedikli erbaşlarına da şamil olmak üzere tesbit edilmiş iken mezkûr kanunun ilga maddesinde nasılsa bu cihetin tasrih edilmediği anlaşıldığından lâyihaya bunu temin edecek bir ilga maddesi ilâve edilerek tadil maddesi lâyihadan çıkarılmıştır.

Altıncı maddenin müddete aid hükmü de 3779 sayılı kanun hükmüne uygun olarak sekiz seneye çıkarılmış ve ordudan geçecek gedikli erbaşların jandarmaya maledilmeleri Jandarma gedikli erbaş mektebinin son sınıfını ikmal etmeleri ile meşrut olduğu izah edildiğinden madde bu hususu ifade edecek şekilde yazılmıştır.

On yedinci madde 3779 sayılı kanunla ilga edilmiş ve vazedilmek istenilen hüküm mezkûr kanunla temin edilmiş bulunduğundan lâyihadan çıkarılmıştır.

Bu suretle birinci madde yalnız altıncı maddenin tadiline inhisar etmekle maddenin baş tarafı buna göre yazılmıştır.

Lâyihanın ikinci maddesi 1861 sayılı kanuna yeniden eklenecek hükümleri ihtiva etmekte olup bunların müzeyyel madde olarak numaralandırılması taknin usulüne uymadığından her maddeye müteselsil bir numara konulmak suretile tanzim edilmiştir.

Hükümetin birinci müzeyyel maddesi ikinci madde olarak, Millî Müdafaa encümeninin ikinci müzeyyel maddesi üçüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir. Aynı encümeninin üçüncü müzeyyel maddesinde bir suçtan dolayı mevkufen muhakeme edilenlerden menî muhakeme veya herabet kararı alanların veya umumî af ile haklarındaki takibat kaldırılanların bu müddete aid maaşlarının tam olarak verilmesi kabul edilmiş

ve Dahiliye encümeni de buna iştirak etmiş ise de umumî hükümlere istisna teşkil eden böyle bir hüküm vazı muvafık görülmemiş ve memurin hakkında kabul edilmiş esasa uygun olarak böy-
lelerin maaşlarının yarısının verileceği tasrih edilmiştir.

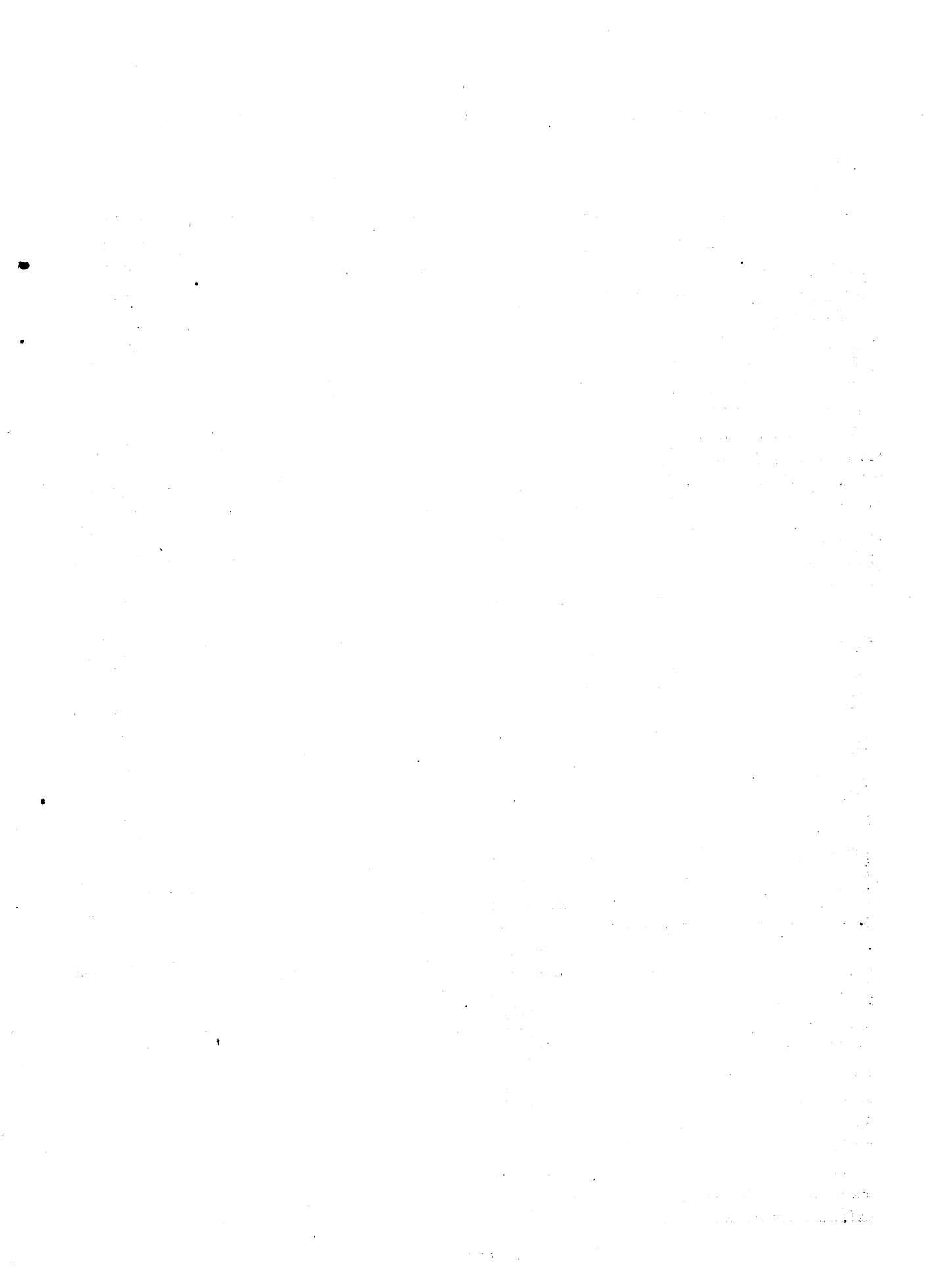
Aynı encümeninin dördüncü müzeyyel maddesi beşinci ve beşinci müzeyyel maddesi de altıncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yedinci madde lâyihaya Encümenimizce yeniden ilâve edilmiş olup bu madde ile 1861 sayılı kanunun beşinci maddesinin müddete aid hükmü ilga edilmiştir.

Hükümet lâyihasının üçüncü maddesi sekizinci ve dördüncü maddesi de dokuzuncu maddeler olarak kabul edilmiştir.

Bu değişikliklerle yeniden tanzim edilen kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Bütee En. Rs.	Rs. V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
<i>İ. Eker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>II. Kitabcı</i>
Kâ.		
İstanbul	Bolu	Bursa
<i>F. Öymen</i>	<i>Dr. Z. Ülgen</i>	<i>Dr. S. Konuk</i>
Bursa	Bursa	Elâziğ
<i>F. Güleç</i>	<i>A. N. Ayas</i>	<i>M. F. Altay</i>
Giresun	Gümüşane	İsparta
<i>M. Akhaya</i>	<i>D. Sakarya</i>	<i>M. Karaağaç</i>
İsparta	İsparta	Kayseri
<i>K. Turan</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>S. Serim</i>
Kayseri	Kırklareli	Konya
<i>S. II. Ürgüplü</i>	<i>B. Denker</i>	<i>R. Türkel</i>
Malatya	Maras	Mardin
<i>M. Öker</i>	<i>M. Bozdoğan</i>	<i>R. Erten</i>
Muş	Ordu	Tunceli
<i>Ş. Ataman</i>	<i>II. Yalman</i>	<i>M. Yenei</i>
Yozgad	Yozgad	
<i>A. Sungur</i>	<i>S. İçöz</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1861 sayılı Jandarma efrad kanununun bazı maddelerini değiştiren ve bu kanuna bazı maddeler ekleyen kanun lâyihası

MADDE 1 — 1861 sayılı Jandarma efrad kanununun 5, 6, 17 nci maddeleri aşağıda yazıldığı şekilde değiştirilmiştir :

5 — Ordu ve jandarma sınıf erbaşları, jandarma onbaşları ve gedikli erbaş ihzarî mektebini bitirib kıtada onbaşı nasbedilenler talimatnamesinde yazılı şartları haiz ve muvazafılık hizmetinden başka gedikli olduktan sonra ayrıca altı sene hizmeti taahhüd edib Gedikli mektebinin her iki sınıfını muvaffakiyetle bitirenler, gedikli çavuşluğa terfi edilirler.

6 — Evvelce orduda hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşlarla orduda taahhüd ettiği müddeti bitirib jandarmaya naklen temdidini isteyen gedikli erbaşlar; talimatnamesine göre lâzımgelen şartları haiz oldukları ve jandarmada altı sene hizmeti taahhüd ettikleri halde eski rütbe, kıdem ve maaşlarile jandarmaya kabul olunabilirler.

Bunlar Jandarma gedikli okulu ikinci sınıfını muvaffakiyetle takib ve ikmal ederlerse jandarma gedikli erbaşlığı ile jandarmaya kabul olunurlar. Temdidleri işbu kabul tarihinde başlar.

Evvelce jandarmada hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşlar lâzımgelen şartları haiz oldukları halde; eski rütbe, kıdem ve maaşlarile jandarmaya kabul olunabilirler.

17 — Gedikli erbaşlar tekaüde hak kazanmak için yirmi sene hizmet etmeğe mecburdurlar. Bu yirmi sene hizmetin başlangıcı jandarmada mükellef hizmetini bitirib temdid ettikleri tarihten başlar. Bunlardan arzu edenler 12. maddenin son fıkrasında yazılı aslı maaşları üzerinden 1683 sayılı kanuna göre tekaüd edilirler. Hini tekaüdlerinde ayrıca (500) lira mükâfat verilir.

Bunlardan yirmi sene müddetini doldurub da mükâfatlarını almaksızın vefat edenlerin bu mükâfatları kanunî mirasçılarına verilir.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1861 sayılı jandarma erat kanununun bazı maddelerini değiştiren ve bu kanuna bazı maddeler ekleyen kanun lâyihası

MADDE 1 — 1861 sayılı jandarma erat kanununun 5, 6, ve 17 nci maddeleri aşağıda yazıldığı şekilde değiştirilmiştir :

Madde 5 — Ordu ve jandarma sınıf erbaşları jandarma onbaşları ve gedikli erbaş ihzarî mektebini bitirib kıtada onbaşı nasbedilenlerden istenilen şeraiti haiz olan ve muvazafılık hizmetinden başka gedikli olduktan sonra ayrıca dokuz sene hizmet taahhüd edib gedikli mektebinin her iki sınıfını muvaffakiyetle bitirenler, gedikli çavuşluğa terfi edilirler.

Madde 6 — Evvelce orduda hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşlarla orduda taahhüd ettiği müddeti bitirib jandarmaya naklen temdidini isteyen gedikli erbaşlar; istenilen şartları haiz oldukları ve jandarmada altı sene hizmeti taahhüd ettikleri takdirde eski rütbe, kıdem ve maaşlarile jandarmaya kabul olunabilirler.

Bunlar jandarma gedikli mektebi ikinci sınıfını muvaffakiyetle takib ve ikmal ederlerse jandarma gedikli erbaşlığı ile jandarmaya kabul olunurlar. Temdidleri işbu kabul tarihinde başlar.

Evvelce jandarmada hizmet etmiş ve fakat ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan gedikli erbaşlar lâzımgelen şartları haiz oldukları takdirde eski rütbe, kıdem ve maaşlarile jandarmaya kabul olunabilirler.

Madde 17 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Jandarma erat kanununun bazı maddelerinin de-
ğiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı hüküm-
ler ilâvesine dair kanun lâyhası*

**MADDE 1 — 21 - VII - 1931 tarih ve 1861
sayılı kanunun altıncı maddesi aşağıdaki şekil-
de değiştirilmiştir:**

Evvelce orduda hizmet etmiş ve fakat ay-
rıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan ge-
dikli erbaşlarla orduda taahhüd ettiği müddeti
bitirib jandarmaya naklen temdidini isteyen
gedikli erbaşlar; istenilen şartları haiz olduk-
ları ve jandarmada sekiz sene hizmeti taahhüd
ettikleri takdirde eski rütbe, kıdem ve maaşla-
rile Jandarma gedikli erbaş mektebinin son sı-
nıfına kabul olunurlar.

Bunlar, bu sınıfı muvaffakiyetle takib ve
ikmal ederlerse jandarma gedikli erbaşlığı ile
jandarmaya kabul olunurlar. Temdidleri işbu
kabul tarihinden başlar.

Evvelce jandarmada hizmet etmiş ve fakat
ayrıldıkları müddet iki seneyi geçmemiş olan
gedikli erbaşlar lâzımgelen şartları haiz olduk-
ları takdirde; eski rütbe, kıdem ve maaşlarile
jandarmaya kabul olunabilirler.

Hü.

MADDE 2 — 1861 sayılı Jandarma erat kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir:

Birinci müzeyyel madde — Jandarmada gedikli olmayan temdidli erata senede bir ay izin verilebilir ve bunların maaşı kesilmez. Fevkalâde hallerde veya emniyet ve asayiş bakımından mahzur görüldüğü zamanlarda izin itası tehir veya müddeti tenkis edilebileceği gibi izinliler de geri çağırılabilir.

İkinci müzeyyel madde — Hastalıklardan veya yaralanmadan dolayı hava tebdilinde veya tedavide bulunan jandarma gediklisinden maada temdidli eratin raporları müddetince maaşları kesilmez ancak bu tedavi ve hava tebdili müddeti bir seneyi geçemez.

Üçüncü müzeyyel madde — Vazifelerinden mütevellid veya şahsî ve adli suçlardan dolayı mahkûm edilen ve bu mahkûmiyetleri terkini kaydi icabettirmeyen jandarma eratina mahkûmiyetlerini geçirdikleri müddetçe maaşları verilmeyerek işeleri vazı kazan veya rayici mahallî üzerinden bedelen verilmek suretile temin edilir.

Dördüncü müzeyyel madde — Jandarmada müstahdem bulunan temdidli erat mezuniyet almadıkça evlenemezler. İzinsiz evlenenler hakkında Askerî ceza kanununun hükümleri tatbik olunur.

Beşinci müzeyyel madde — Mübrem bir sebep olmadıkça jandarma erata kendisinin veya ailesinin mensub oldukları kaza muntakalarında istihdam edilemezler .

M. M. E.

MADDE 2 — 1861 sayılı Jandarma erat kanunlarına aşağıdaki maddeler eklenmiştir:

Birinci müzeyyel madde — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

İkinci müzeyyel madde — Hastalıklardan veya yaralanmadan dolayı hava tebdilinde veya tedavide bulunan jandarmada gedikli olmayan temdidli eratin tedavi veya raporları müddetince maaşları kesilmez. Ancak bu tedavi ve hava tebdili müddeti bir seneyi geçemez.

Üçüncü müzeyyel madde — İşlediği bir suçtan dolayı mahkûm edilen ve bu mahkûmiyetleri kayid terkinini icab ettirmeyen veya bir suçtan zan altına alınarak mevkuf bulunan jandarma eratinin mahkûmiyetlerini çektikleri veya mevkuf kaldıkları müddetçe maaşları verilmeyerek işeleri vazı kazan veya rayici mahallî üzerinden bedelen verilmek suretile temin edilir.

Maznunlardan muhakemelerinin menine karar verilenlerle beraet edenlerin ve haklarındaki takibat umumî af ile kaldırılanların almadıkları maaşları bilâhare verilir.

Dördüncü müzeyyel madde — Jandarmada müstahdem bulunan temdidli erat ile gedikli erbaşlar izin almadıkça evlenemezler. Bu erat hakkında 3663 sayılı kanun hükümleri tatbik olunmaz.

Beşinci müzeyyel madde — Jandarma erata kendisinin veya ailesinin mensub oldukları kaza muntakalarında istihdam edilemezler. Ancak emniyet ve asayiş bakımından Dahiliye ve killiğince mübrem bir zaruret görüldüğü takdirde muvakkat bir zaman için istihdamları caizdir.

B. E.

MADDE 2 — Jandarmada gedikli olmayan temdidli erata senede bir ay izin verilebilir ve bunların maaşı kesilmez. Fevkalâde hallerde veya emniyet ve asayiş bakımından mahzur görüldüğü zamanlarda izin verilmesi tehir veya müddeti tenkis edilebileceği gibi izinliler de geri çağırılabilir.

MADDE 3 — Hastalıklardan veya yaralanmadan dolayı hava tebdilinde veya tedavide bulunan, jandarmada gedikli olmayan temdidli eratın tedavi veya raporları müddetince maaşları kesilmez. Ancak bu tedavi ve hava tebdili müddeti bir seneyi geçemez.

MADDE 4 — İşlediği bir suçtan dolayı mahkûm edilen ve bu mahkûmiyetleri kayid terkinini icabettirmeyen veya bir suçtan zan altına alınarak mevkuf bulunan jandarma eratının mahkûmiyetlerini çekdikleri veya mevkuf kaldıkları müddetçe maaşları verilmeyerek işe-leri vazı kazan veya mahallî rayiç üzerinden bedelen verilmek suretile temin edilir.

Maznunlardan muhakemelerinin menine karar verilenlerle beraet edenlerin ve haklarındaki takibat umumî af ile kaldırılanların almadıkları maaşları bilâhara nısıf olarak verilir.

MADDE 5 — Millî Müdafaa encümeninin müzeyyel 4 ncü maddesi aynen.

MADDE 6 — Millî Müdafaa encümeninin müzeyyel 5 nci maddesi aynen.

MADDE 7 — 1861 sayılı kanunun beşinci maddesinin müddete aid hükmü kaldırılmıştır.

Hü.

M. M. E.

MADDE 3 — Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeye Millî Müdafaa, Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeye Millî Müdafaa, Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

9 - IX - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. AĞralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. P. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Erçin</i>	

B. E.

MADDE 8 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.

MADDE 9 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen.